

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobkyně: **T. B.**, zastoupené Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2009, čj. OAM-1-312/V-2009, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 6. 2012, čj. 7 Ca 288/2009 – 63,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovaný **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalobkyni **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

1. Rozhodnutím ze dne 27. 8. 2009, čj. OAM-1-312/V-2009, žalovaný uložil podle § 123 odst. 6 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), žalobkyni povinnost uhradit náklady ve výši 13 430 Kč spojené se správním vyhoštěním paní U. J., kterou žalobkyně pozvala do České republiky.

II.

2. Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze, který rozsudkem ze dne 29. 6. 2012, čj. 7 Ca 288/2009 – 63, zrušil rozhodnutí žalovaného a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Městský soud uznal námitku žalobkyně, že její pozvání ze

dne 18. 5. 2005 nemohlo být podkladem pro přicestování zajištěné a vyhoštěné osoby, U. J. V předmětném pozvání žalobkyně výslovně uvedla, že daná osoba je zvána na dobu od 15. 6. 2005 do 15. 7. 2005. Toto pozvání proto nemohlo být podkladem pro vydání víza platného ode dne 4. 1. 2006 ani pro následný pobyt U. J. od 16. 2. 2006, který se stal po skončení platnosti víza nelegální. Nejen nelegální, ale ani předchozí legální pobyt U. J. nemohl být zapříčiněn jednáním žalobkyně. Žalovaný proto pochybil, pokud uložil žalobkyni povinnost uhradit náklady na správní vyhoštění dané osoby. Podle § 123 odst. 3 písm. c) zákona o pobytu cizinců v tehdy účinném znění povinnost uhradit náklady na správní vyhoštění náleží osobě, která se k tomu zavázala v pozvání ověřeném policií. Toto ustanovení však není možné použít ve vztahu k žalobkyni, protože ta se zavázala uhradit náklady pouze pro případ pozvání U. J. na dobu od 15. 6. 2005 do 15. 7. 2005, nikoliv pro dobu od 4. 1. 2006.

3. Ostatní námitky nebyly podle městského soudu důvodné. Nejvyšší správní soud potvrdil příslušnost správních soudů k řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu o nákladech vynaložených v souvislosti se správním vyhoštěním cizince v rozsudku ze dne 21. 5. 2009, čj. 1 As 36/2009 – 88, č. 1909/2009 Sb. NSS (dostupný na www.nssoud.cz). Rozhodnutí žalovaného nebylo stiženo nicotností ani jinými vadami.

III.

4. Žalovaný (stěžovatel) brojil proti rozsudku městského soudu kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

5. Podle stěžovatele se městský soud dopustil nezákonného výkladu § 123 odst. 6 zákona o pobytu cizinců.

6. Součástí správního spisu je písemnost ze dne 18. 5. 2005 nadepsaná „Pozvání“, v níž se žalobkyně zavázala v souladu s § 15 zákona o pobytu cizinců k uhrazení nákladů, které vzniknou mimo jiné v souvislosti s pobytem pozvané osoby a jejím vycestováním při správním vyhoštění. Písemnost byla podepsána žalobkyní a ověřena Policií ČR v souladu s § 180 zákona o pobytu cizinců. Na základě předmětného pozvání obdržela U. J. na zastupitelském úřadu České republiky v Mongolsku vízum typu C (vízum k pobytu do 90 dnů), tedy jediný možný typ víza podle § 17a zákona o pobytu cizinců. Doba platnosti víza se sice nekryla s dobou pozvání v délce jednoho měsíce, to ale bylo v souladu se zákonem.

7. K zajištění a správnímu vyhoštění U. J. došlo zákonným způsobem a státu vznikly náklady spojené s vyhoštěním, které je povinen vymáhat. Stěžovatel, který je příslušným správním úřadem podle § 165 písm. e) zákona o pobytu cizinců, neměl pochybnosti o platnosti pozvání ze dne 18. 5. 2005 a rozhodl o povinnosti žalobkyně v souladu se zákonem. Rozsudek městského soudu, který zrušil rozhodnutí stěžovatele, naopak postrádá jakoukoliv zákonnou oporu.

8. Stěžovatel poukázal na § 107 odst. 4 zákona o pobytu cizinců, podle něhož „[t]en, kdo se zavázal podle § 15, je povinen neprodleně oznámit odstoupení od svého závazku policii. Od závazku podle § 15 nelze odstoupit v průběhu pobytu pozvaného cizince na území.“ Toto ustanovení je podle stěžovatele jedinou zákonnou možností, jak pozvání podle § 15 zákona

o pobytu cizinců odvolat. Žalobkyně pozvání ze dne 18. 5. 2005 neodvolala, přestože paní J. nepřicestovala ve dnech 15. 6. 2005 až 15. 7. 2005. Pozvání tedy zůstalo nadále v platnosti a na jeho základě bylo paní J. vydáno vízum. Stěžovatel proto nesouhlasil s městským soudem, že legální ani nelegální pobyt paní J. nemohl být zapříčiněn jednáním žalobkyně. Právě pozvání žalobkyně bylo jediným právním důvodem pro vydání víza paní J. a pro její následný vstup na území České republiky. Následné náklady spojené s vyhoštěním paní J. by nevznikly bez právního úkonu žalobkyně (pozvání podle § 15 zákona o pobytu cizinců).

9. Žalobkyně byla podle stěžovatele objektivně odpovědná ve smyslu § 123 odst. 2 zákona o pobytu cizinců ve znění účinném v době rozhodnutí správního orgánu ve spojení s § 15 téhož zákona. Stěžovatel byl přesvědčen, že žalobkyně neunesla své důkazní břemeno a nevyvázala se z povinnosti hradit náklady spojené s vyhoštěním pozvané osoby. Omezení platnosti pozvání postrádá podle stěžovatele zákonnou oporu. Městský soud nepodložil svůj rozsudek odkazem na příslušné ustanovení, z něhož vyšel, čímž porušil povinnost soudu řádně odůvodnit své rozhodnutí.

10. Podle stěžovatele městský soud posoudil danou věc podle nesprávného ustanovení, pokud uvedl, že povinnost zvoucí osoby hradit náklady spojené se správním vyhoštěním se opírala o § 123 odst. 3 písm. c) zákona o pobytu cizinců. V době vydání rozhodnutí správního orgánu se však citované ustanovení vztahovalo na dopravce, který nesplnil povinnost podle § 104 téhož zákona. Povinnost zvoucí osoby byla v rozhodné době stanovena v § 123 odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Městský soud tak zatížil rozsudek další nezákonností.

11. Zpochybnil-li městský soud vydání víza pozvané cizince a dokonce uložil stěžovateli, aby se zabýval tím, zda pozvání žalobkyně mohlo být podkladem pro vydání víza U. J., porušil § 171 zákona o pobytu cizinců, který vylučuje víza ze soudního přezkumu. Pokyn soudu byl podle stěžovatele v rozporu s nálezem Ústavního soudu ze dne 24. 4. 2012, Pl. ÚS 23/11, který potvrdil výluku víz ze soudního přezkumu. Navíc o udělení víza typu C nerozhoduje stěžovatel, ale Ministerstvo zahraničních věcí. Městský soud tudíž uložil stěžovateli povinnost, kterou nemůže vykonat.

IV.

12. Žalobkyně namítla ve vyjádření ke kasační stížnosti, že omezení platnosti pozvání cizince jen na dobu, která je v pozvání výslovně uvedena, vyplývá z čl. 2 odst. 4 Ústavy a čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Také formulář pozvání, který je veřejnou listinou, obsahuje kolonku určenou k tomu, aby zvoucí osoba výslovně vymezila dobu pozvání. Správní orgán tak vzbudil u žalobkyně legitimní očekávání, že žalobkyně nenese odpovědnost za náklady spojené s vycestováním cizince, který přicestuje bez jejího vědomí mimo dobu uvedenou v pozvání.

V.

13. Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

14. Kasační stížnost není důvodná.

15. Nejvyšší správní soud přisvědčil městskému soudu, že stěžovatel pochybil, pokud uložil žalobkyni povinnost uhradit náklady spojené se správním vyhoštěním U. J. Žalobkyně pozvala dotčenou cizinku do České republiky, ale její pozvání se vztahovalo na zcela jiné období než to, ve kterém daná osoba skutečně přicestovala.

16. Zdejší soud nesdílí náhled stěžovatele, že žalobkyně se mohla zprostit předmětného závazku, pouze pokud by od něj výslovně odstoupila podle § 107 odst. 4 zákona o pobytu cizinců. Odstoupit od závazku je totiž možné, když závazek trvá. Pozvala-li žalobkyně cizinku na období od 15. 6. 2005 do 15. 7. 2005 a ta nepřicestovala v dané době do České republiky, závazek žalobkyně k úhradě nákladů na správní vyhoštění vyplývající z předmětného pozvání zanikl. Žalobkyně proto nebyla povinna výslovně od něj odstoupit.

17. Výklad stěžovatele by vedl k absurdním důsledkům, že jednou vystavené pozvání platí fakticky navždy, tedy bez ohledu na dobu, která uplynula od vystaveného pozvání a bez ohledu na dobu stanovenou v tomto pozvání. Ostatně samotný oficiální formulář „Pozvání“ vyžaduje vyplnění údajů, že zvoucí osoba zve dotčeného cizince „na dobu od ... do...“. Požadavek na vyplnění těchto údajů by ztrácel jakýkoliv smysl, pokud by platil výklad stěžovatele. Přicestuje-li pozvaný cizinec mimo dobu uvedenou v pozvání, stěží lze po zvoucí osobě požadovat odpovědnost za nelegální pobyt tohoto cizince (a tedy požadovat úhradu nákladů spojených s jeho správním vyhoštěním), protože zvoucí osoba nemusí mít o přicestování daného cizince ani tušení.

18. Stěžovatel nedůvodně vytkl městskému soudu, že nepodložil svůj rozsudek odkazem na příslušné ustanovení, z něhož vyšel při úvaze o omezení doby platnosti pozvání. S ohledem na čl. 4 odst. 1 Ústavy, podle něhož povinnosti mohou být ukládány pouze na základě zákona a v jeho mezích, by naopak bylo třeba zákonného ustanovení, které by obsahovalo povinnost zvoucí osoby hradit náklady spojené se správním vyhoštěním bez ohledu na dobu, kterou zvoucí osoba uvedla v pozvání podle § 15 zákona o pobytu cizinců.

19. Námitka, že městský soud zatížil rozsudek nezákonností, pokud odkázal na § 123 odst. 3 písm. c) zákona o pobytu cizinců ve znění účinném do 23. 11. 2005 namísto § 123 odst. 2 zákona o pobytu cizinců ve znění účinném v době rozhodování správního orgánu, není důvodná. Obě citovaná ustanovení jsou obsahově téměř totožná. Podle prvně zmiňovaného ustanovení platí, že „[n]elze-li uhradit náklady podle předchozích odstavců, jsou povinni tyto náklady uhradit postupně [...] c) osoba, která se k tomu zavázala v pozvání ověřeném policií“. Také podle ustanovení, jehož se stěžovatel dovolával, platí, že „[n]elze-li uhradit náklady z jistoty ani z peněžních prostředků cizince, uhradí je plně nebo jejich zbývající část osoba, která se k tomu zavázala v pozvání ověřeném policií“. Není proto zřejmé, v čem stěžovatel spatřoval nezákonnost napadeného rozsudku.

20. Nejvyšší správní soud navíc neshledal pochybení v tom, pokud v souvislosti s povinností žalobkyně hradit náklady správního vyhoštění městský soud odkázal na znění zákona o pobytu cizinců účinné v době, kdy žalobkyně přijala tento závazek vystavením

pozvání dne 18. 5. 2005. Pokud by povinnost zvoucí osoby hradit náklady neexistovala v době, kdy bylo pozvání vystaveno, stěžovatel by nemohl zvoucí osobě takovou povinnost uložit. Jak již bylo výše uvedeno, povinnosti mohou být ukládány pouze na základě zákona a v jeho mezích. Přestože pro řízení o uložení povinnosti hradit náklady spojené se správním vyhoštěním platí procesní ustanovení účinná v době rozhodování správního orgánu, podklad pro uložení povinnosti žalobkyni bylo třeba posoudit podle znění zákona účinného v době, kdy žalobkyně tento závazek přijala.

21. Důvodná nebyla ani námitka, že městský soud nezákonně uložil stěžovateli, aby posoudil, zda pozvání žalobkyně ze dne 18. 5. 2005 mohlo být podkladem pro vydání víza dotčené cizince. Podle stěžovatele tak městský soud porušil § 171 zákona o pobytu cizinců zakotvující vyloučení soudního přezkumu víz a uložil stěžovateli nemožnou povinnost, protože posouzení víza spadá do kompetence Ministerstva zahraničních věcí. Tato námitka nemá oporu v napadeném rozsudku, protože městský soud uvedenou povinnost stěžovateli neuložil. Městský soud stěžovatele zavázal, aby v dalším řízení vyšel z předpokladu, že pozvání žalobkyně nemohlo být podkladem pro vydání víza U. J., nikoliv aby tuto otázku stěžovatel dále posuzoval. Nejvyšší správní soud neshledal v pokynu městského soudu porušení § 171 zákona o pobytu cizinců, městský soud totiž nepřezkoumal samotné vízum ani nezrušil jeho platnost, pouze pro účely posouzení odpovědnosti žalobkyně uložil stěžovateli, aby vycházel z toho, že pozvání žalobkyně nemohlo sloužit jako podklad pro vystavení předmětného víza. Přesnější by sice bylo, pokud by městský soud formuloval svůj pokyn tak, že pozvání žalobkyně nemohlo sloužit jako podklad pro vznik odpovědnosti žalobkyně za nelegální pobyt dotčené cizinky a s tím spojené náklady na správní vyhoštění, tato nepřesná formulace však nezpůsobuje nezákonnost napadeného rozsudku. Závazný právní názor městského soudu je z celkového odůvodnění zcela zřejmý.

22. Nejvyšší správní soud neshledal napadený rozsudek městského soudu nezákonným ani nepřezkoumatelným, proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

23. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšné žalobkyni soud náhradu nákladů nepřiznal, protože podle obsahu spisu jí v řízení před Nejvyšším správním soudem žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 4. února 2013

JUDr. Jan Passer
předseda senátu